HOTĂRÂREA CURŢII (Marea Cameră)

16 decembrie 2008 *

În cauza C-205/07,

având ca obiect o cerere de pronunţare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de hof van beroep te Gent (Belgia), prin decizia din 20 martie 2007, primită de Curte la 19 aprilie 2007, în procedura penală împotriva

**Lodewijk Gysbrechts**,

**Santurel Inter BVBA**,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, preşedinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas şi K. Lenaerts, preşedinţi de cameră, domnii A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii K. Schiemann, J. Klučka şi doamna C. Toader (raportor), judecători,

* Limba de procedură: olandeza.

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 mai 2008,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Santurel Inter BVBA, de H. Van Dooren, advocaat;

— pentru guvernul belgian, de doamnele L. Van den Broeck și C. Pochet, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii B. Stromsky și M. van Beek, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 iulie 2008,

pronunță prezenta

## Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 28 CE-30 CE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale inițiate împotriva domnului Gysbrechts și împotriva societății Santurel Inter BVBA (denumită în continuare „Santurel") pentru săvârșirea de infracțiuni prevăzute de legislația belgiană privind vânzarea la distanță.

### Cadrul juridic

*Dreptul comunitar*

3 Articolul 6 din Directiva 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la contractele la distanță (JO L 144, p. 19, Ediție specială, 15/vol. 4, p. 160) prevede:

„(1) Pentru orice contract la distanță, consumatorul dispune de un termen de cel puțin șapte zile lucrătoare pentru a se retracta din contract, fără penalități și fără indicarea vreunui motiv. Singurele cheltuieli care pot fi imputate consumatorului datorită exercitării dreptului său de a se retracta sunt costurile directe de returnare a mărfurilor.

Termenul de exercitare a acestui drept curge:

— pentru bunuri, de la data recepției de către consumator, atunci când obligațiile prevăzute la articolul 5 au fost îndeplinite;

[…]

(2) În cazul în care dreptul de retractare a fost exercitat de către consumator în conformitate cu prezentul articol, furnizorul este obligat să ramburseze gratis sumele plătite de consumator. Singurele cheltuieli care pot fi imputate consumatorului datorită exercitării dreptului de retractare sunt costurile directe ale returnării bunurilor. Rambursarea trebuie efectuată cât mai curând posibil și, în orice caz, în termen de treizeci de zile.

[…]”

4 Articolul 14 din Directiva 97/7 este formulat după cum urmează:

„Statele membre pot introduce sau menține, în domeniul reglementat de prezenta directivă, dispoziții mai stricte, compatibile cu Tratatul [CE], pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție a consumatorului. Aceste dispoziții cuprind, după caz, interzicerea, pentru motive de interes general, a comercializării pe teritoriul lor a anumitor produse sau servicii, în special medicamente, prin contracte la distanță, cu respectarea prevederilor tratatului."

*Dreptul național*

5 Dreptul de retractare al consumatorului este reglementat de articolul 80 din Legea din 14 iulie 1991 privind practicile comerciale și informarea și protecția consumatorilor, astfel cum a fost modificată (denumită în continuare „Legea privind protecția consumatorilor").

6 Articolul 80 alineatul 3 din Legea privind protecția consumatorilor prevede:

„Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 45 alineatul 1 din Legea din 12 iunie 1991 privind creditul de consum, consumatorului nu îi poate fi cerut niciun avans sau nicio plată înainte de împlinirea termenului de renunțare de 7 zile lucrătoare prevăzut la alineatul 1.

În cazul exercitării dreptului de renunțare prevăzut la alineatele 1 și 2, vânzătorul este obligat să ramburseze gratis sumele plătite de consumator. Rambursarea trebuie efectuată în termen de 30 de zile de la data renunțării.

Interdicția prevăzută la primul paragraf nu se aplică în cazul în care vânzătorul face dovada că respectă normele stabilite de Rege pentru a permite rambursarea sumelor plătite de consumator."

7 Decretul regal la care se referă ultimul paragraf al acestei dispoziții nu a fost adoptat încă.

**Acțiunea principală și întrebarea preliminară**

8 Santurel este o întreprindere specializată în vânzarea angro și cu amănuntul de suplimente alimentare. Marea majoritate a vânzărilor are loc online prin intermediul site-ului internet al societății, produsele comandate fiind apoi expediate cumpărătorilor prin colete poștale.

9 Domnul Gysbrechts este fondatorul și administratorul acestei întreprinderi.

10 În 2001, un litigiu a opus Santurel unuia dintre clienții săi, domnul Delahaye, cu reședința în Franța, pentru neplata prețului anumitor produse care i-au fost livrate. La finalizarea litigiului, judecătorul de pace din Dendermonde (Belgia), sesizat de societate, l-a obligat în lipsă pe domnul Delahaye.

11 Domnul Delahaye a depus ulterior o plângere, afirmând, fără a aduce totuși dovada în acest sens, că ar fi returnat produsele în cauză către Santurel. Administrația inspecției economice belgiene a inițiat apoi o anchetă cu ocazia căreia au fost constatate neîndepliniri ale obligațiilor de informare privind dreptul de retractare prevăzute de Legea privind protecția consumatorilor. Aceste neîndepliniri au fost semnalate societății Santurel și însoțeau cererea de înlăturare a neregularităților legate de situația sa.

12 Santurel a adaptat, așadar, informațiile furnizate pe site-ul său internet arătând, printre altele, că plata produselor trebuie să aibă loc în 8 zile de la primirea acestora. Pentru produsele livrate în Belgia, prețul poate fi plătit prin virament bancar, prin mandat poștal sau prin card de credit. Pentru celelalte țări, singurul mijloc de plată acceptat este cardul de credit. În toate cazurile, atunci când o plată este realizată prin card de credit, clientul trebuie să indice pe bonul de comandă numărul și perioada de valabilitate a acestui card.

13 Inspecția economică, considerând insuficientă această modificare, a acționat în justiție societatea Santurel și pe domnul Gysbrechts, în calitate de administrator, invocând săvârșirea unor infracțiuni prevăzute de dispozițiile privind vânzarea la distanță cuprinse în Legea privind protecția consumatorilor. Aceste infracțiuni ar privi în special nerespectarea interdicției, prevăzută la articolul 80 alineatul 3 din această lege, de a solicita consumatorului un avans sau orice plată înainte de expirarea termenului de 7 zile lucrătoare care permite renunțarea la contract. Potrivit inspecției economice, indicarea numărului cardului de credit pe bonul de comandă al produselor ar permite Santurel să încaseze prețul acestora înainte de expirarea termenului de retractare de 7 zile lucrătoare, ceea ce ar contraveni cerințelor prevăzute de lege.

14 Tribunal de première instance de Dendermonde (Tribunalul de Primă Instanță din Dendermonde) a condamnat Santurel și pe domnul Gysbrechts la plata unei amenzi penale de 1 250 de euro fiecare. Toate părțile din acțiunea principală au formulat apel împotriva acestei hotărâri la hof van beroep te Gent.

15 Hof van beroep te Gent a constatat că interdicția prevăzută la articolul 80 alineatul 3 din Legea privind protecția consumatorilor prezintă riscul, pentru un comerciant belgian, de a nu obține decât cu dificultate plata mărfurilor sale atunci când au fost livrate clienților stabiliți în alt stat membru, acest risc fiind cu atât mai acut cu cât este vorba, ca și în acțiunea principală, de sume relativ reduse.

16 În aceste condiții, hof van beroep te Gent consideră că poate fi justificat punctul de vedere al Santurel și al domnului Gysbrechts, potrivit căruia interdicția în cauză constituie un obstacol nejustificat în calea liberei circulații a mărfurilor în cadrul Comunității Europene. Prin urmare, acesta a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Legea belgiană din 14 iulie 1991 privind practicile comerciale și informarea și protecția consumatorilor constituie o măsură cu efect echivalent interzisă în temeiul articolelor 28 [CE]-30 CE, în măsura în care această lege națională prevede, la articolul 80 alineatul 3, o interdicție de a solicita consumatorului un avans sau orice plată în cursul termenului de renunțare obligatoriu și, prin urmare, această lege nu exercită aceeași influență de fapt asupra schimburilor naționale de mărfuri și asupra operațiunilor care se încheie cu resortisanți dintr-un alt stat membru, iar această situație creează un obstacol de fapt în calea liberei circulații a mărfurilor, principiu consacrat la articolul 23 CE?”

**Cu privire la întrebarea preliminară**

*Observațiile părților*

17 Santurel susține, în esență, că interpretarea dată de autoritățile belgiene dispoziției în cauză în acțiunea principală, potrivit căreia este interzis furnizorului să solicite numărul cardului de plată al consumatorului într-o vânzare la distanță, contravine cerințelor stabilite la articolele 28 CE-30 CE.

18 Întemeindu-se pe principiile rezultate din Hotărârea din 11 iulie 1974, Dassonville (8/74, Rec., p. 837), și din Hotărârea din 24 noiembrie 1993, Keck și Mithouard (C-267/91 și C-268/91, Rec., p. I-6097), Santurel susține că interdicția impusă prin dispoziția în cauză în acțiunea principală afectează, în fapt, în mod preponderent exportul de mărfuri naționale și constituie, prin urmare, o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative, interzisă de tratat.

19 Potrivit guvernului belgian, articolul 80 alineatul 3 din Legea privind protecția consumatorilor urmărește să asigure un nivel ridicat de protecție a intereselor consumatorilor, în temeiul articolului 14 din Directiva 97/7. Rezultă de aici că articolul 80 alineatul 3 ar trebui să fie interpretat ca impunând furnizorului obligația de a oferi alegerea între mai multe modalități de plată, dintre care cel puțin una ar permite consumatorului să plătească mărfurile livrate după expirarea termenului de retractare.

20 În plus, sistemele de plată securizate, întrucât fac imposibilă încasarea cuantumului mărfurilor livrate înainte de expirarea termenului legal de retractare, ar fi compatibile cu dispoziția în cauză în acțiunea principală, în măsura în care consumatorul care își exercită posibilitatea de retractare și-ar păstra dreptul necondiționat de a obține

rambursarea sumei plătite de la organismul de plată. În schimb, simpla declarație prin care furnizorul se angajează să nu încaseze acest cuantum înainte de expirarea termenului de retractare nu ar îndeplini cerințele Legii privind protecția consumatorilor.

21 Guvernul belgian precizează de asemenea, în această privință, că un decret regal, în curs de adoptare, va reglementa în viitor un sistem de plată în cazul vânzării la distanță, care nu ar implica riscuri pentru consumator, protejând în același timp furnizorul. În cadrul acestui sistem, consumatorul ar plăti prețul de cumpărare al mărfurilor în contul unei părți terțe independente, apoi, la expirarea termenului de retractare, suma ar fi transferată furnizorului mărfurilor.

22 Guvernul belgian recunoaște, în observațiile scrise, că dispoziția în cauză în acțiunea principală produce un efect mai restrictiv asupra tranzacțiilor realizate cu persoane stabilite în alte state membre. Cu toate acestea, potrivit guvernului belgian, deși riscul asumat de furnizor ar fi mai important, această dispoziție rămâne conformă cu dreptul comunitar.

23 În legătură cu compatibilitatea dispozițiilor menționate cu articolul 28 CE, guvernul belgian susține că dispoziția în cauză în acțiunea principală nu constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import, întrucât aceasta nu face mai dificil accesul produselor importate pe piața belgiană. Dimpotrivă, dispoziția ar crea o situație mai puțin favorabilă pentru operatorii belgieni în raport cu cea a operatorilor din alte state membre, ceea ce nu ar contraveni cerințelor articolului 28 CE.

24 În ipoteza în care Curtea ar considera totuși că dispoziția în cauză în acțiunea principală constituie o măsură cu efect echivalent unor restricții cantitative, guvernul belgian consideră că această măsură și-ar găsi justificarea în protecția consumatorilor, în special cu scopul de a le garanta exercitarea efectivă a dreptului de retractare prevăzut la articolul 6 din Directiva 97/7. În același timp, această măsură ar fi proporțională în raport cu obiectivul urmărit. Într-adevăr, interdicția de a solicita consumatorului un avans sau orice plată înainte de expirarea termenului de retractare ar urmări să garanteze acestui consumator exercitarea eficace a dreptului său de retractare, evitând exact posibilitatea ca dificultățile legate de recuperarea sumelor deja plătite să îl descurajeze să își exercite acest drept.

25 În ceea ce privește compatibilitatea dispoziției în cauză în acțiunea principală cu articolul 29 CE, guvernul belgian susține că această dispoziție este aplicată în mod nediferențiat vânzărilor încheiate cu persoane care au reședința pe teritoriul belgian, precum și vânzărilor către cumpărători stabiliți în alte state membre și, prin urmare, nu constituie o restricție specifică la export.

26 În ceea ce privește compatibilitatea cu articolul 28 CE, Comisia Comunităților Europene consideră că dispoziția în cauză în acțiunea principală privește toți operatorii care acționează pe piața națională și că aceasta afectează în același mod, în drept, produsele naționale și produsele importate. Pe de altă parte, ar reveni instanței naționale sarcina de a aprecia afectarea, în fapt, a comerțului intracomunitar. În cazul în care dispoziția națională ar constitui o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative, Comisia consideră, pe de o parte, că ar fi posibil să fie justificată în temeiul protecției consumatorilor și, pe de altă parte, că ar fi proporțională în raport cu scopul legitim urmărit.

27 În legătură cu compatibilitatea cu articolul 29 CE, Comisia susține că dispoziția în cauză în acțiunea principală nu constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export, întrucât, în acest caz, nu este vorba despre o măsură care are ca obiect sau ca efect să restrângă în mod specific fluxurile exporturilor.

28 În cursul ședinței, Comisia a prezentat totuși posibilitatea unei revizuiri a definiției măsurilor cu efect echivalent restricțiilor cantitative la export pentru a cuprinde măsurile „care au ca efect restrângerea exporturilor și care stabilesc o diferență de tratament între comerțul în interiorul unui stat membru și export”. Potrivit acestei noi definiții, dispoziția în cauză în acțiunea principală ar constitui o astfel de măsură cu efect echivalent care ar putea fi justificată prin protecția consumatorilor, dar care nu ar îndeplini cerințele de proporționalitate.

*Răspunsul Curții*

Observații introductive

29 Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 28 CE-30 CE se opun unei dispoziții precum cea în cauză în acțiunea principală, privind vânzările la distanță, care interzice furnizorului să solicite un avans sau orice plată înainte de expirarea termenului de retractare.

30 În acest context, trebuie arătat că reiese din dosarul depus la Curte, precum și din observațiile prezentate în fața acesteia că domnul Gysbrechts și Santurel au fost condamnați pentru că au solicitat consumatorilor care nu au reședința în Belgia numărul cardului lor de plată înainte de expirarea termenului de retractare. Într-adevăr, potrivit interpretării dispoziției în cauză în acțiunea principală adoptate de autoritățile belgiene, cu ocazia încheierii unui contract la distanță, furnizorul nu poate solicita consumatorului numărul cardului său de credit, chiar dacă se angajează să nu îl utilizeze înainte de expirarea termenului în cauză pentru a încasa plata.

31 Pentru a furniza instanței de trimitere toate elementele de interpretare proprii dreptului comunitar care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă s-a referit sau nu s-a referit la acestea în enunțul întrebărilor sale (Hotărârea din 11 septembrie 2007, Céline, C-17/06, Rep., p. I-7041, punctul 29), trebuie să se examineze o interdicție precum cea în cauză în acțiunea principală, astfel cum este expusă la punctul 30 din prezenta hotărâre, și în lumina interpretării date, în acțiunea principală, de autoritățile belgiene.

32 În plus, trebuie să se constate că interdicția prevăzută la articolul 80 alineatul 3 din Legea privind protecția consumatorilor intră în domeniul de aplicare al Directivei 97/7.

33 Potrivit unei jurisprudențe constante, orice măsură națională într-un domeniu care a făcut obiectul unei armonizări exhaustive la nivel comunitar trebuie să fie apreciată în raport cu dispozițiile acestei măsuri de armonizare, iar nu cu dispozițiile din dreptul primar (Hotărârea din 11 decembrie 2003, Deutscher Apothekerverband, C-322/01, Rec., p. I-14887, punctul 64).

34 Totuși, în speță, rezultă că Directiva 97/7 nu a realizat o armonizare exhaustivă. În această privință, astfel cum prevede în mod expres articolul 14 alineatul (1) din directivă, aceasta autorizează statele membre să introducă sau să mențină, în domeniul reglementat de directivă, dispoziții mai stricte pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție a consumatorului, cu condiția ca respectiva competență să fie exercitată cu respectarea tratatului (a se vedea Hotărârea Deutscher Apothekerverband, citată anterior, punctul 64).

35 Rezultă că o astfel de dispoziție nu exclude necesitatea de a examina compatibilitatea măsurii naționale în cauză în acțiunea principală cu articolele 28 CE-30 CE.

36 În ceea ce privește compatibilitatea articolului 80 alineatul 3 din Legea privind protecția consumatorilor cu dispozițiile articolului 28 CE, trebuie să se constate că o procedură precum cea din acțiunea principală nu privește importul, ci, dimpotrivă, exportul de mărfuri din Belgia către alte state membre.

37 Dat fiind că analiza compatibilității respectivului articol 80 alineatul 3 cu articolul 28 CE nu are nicio legătură cu obiectul litigiului din acțiunea principală, Curtea nu trebuie să se pronunțe cu privire la acest aspect al întrebării preliminare.

Cu privire la existența unei măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative la export în sensul articolului 29 CE

38 Pentru a răspunde la întrebarea adresată de instanța de trimitere, este necesar, așadar, să se stabilească dacă interdicția prevăzută de dispoziția în cauză în acțiunea principală constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export.

39 Compatibilitatea dispoziției în cauză în acțiunea principală cu articolul 29 CE trebuie să fie examinată luând în considerare deopotrivă interpretarea dată de autoritățile naționale potrivit căreia furnizorii nu sunt autorizați să solicite consumatorilor numărul cardului lor de plată, cu toate că aceștia se angajează să nu îl utilizeze înainte de expirarea termenului de retractare.

40 În această privință, au fost calificate drept măsuri cu efect echivalent unor restricții cantitative la export măsurile naționale care au ca obiect sau ca efect să restrângă în mod specific fluxurile exporturilor și să stabilească, astfel, o diferență de tratament între comerțul intern al unui stat membru și comerțul său de export, astfel încât să se asigure

un avantaj special producției naționale sau pieței interne a statului în cauză, în detrimentul producției sau al comerțului altor state membre (Hotărârea din 8 noiembrie 1979, Groenveld, 15/79, Rec., p. 3409, punctul 7).

41 În acțiunea principală, se constată, astfel cum a arătat, de altfel, guvernul belgian în observațiile scrise, că interdicția de a solicita o plată anticipată lipsește operatorii în cauză de un instrument eficace pentru a preveni riscul de neplată. Acest lucru este adevărat cu atât mai mult atunci când dispoziția națională în cauză este interpretată ca interzicând furnizorilor să solicite numărul cardului de plată al consumatorilor, chiar dacă aceștia se angajează să nu îl utilizeze înainte de expirarea termenului de retractare pentru a încasa plata.

42 Astfel cum rezultă din decizia de trimitere, o asemenea interdicție are în general consecințe mai importante în vânzările transfrontaliere realizate direct către consumatori, în special în cele efectuate prin intermediul internetului, mai ales din cauza obstacolelor cu care se confruntă urmărirea în alt stat membru a consumatorilor care nu și-au îndeplinit obligațiile, în special când este vorba despre vânzări în schimbul unor sume relativ reduse.

43 În consecință, trebuie să se considere că, deși o interdicție, precum cea în cauză în acțiunea principală, este aplicabilă tuturor operatorilor care acționează pe teritoriul național, aceasta afectează totuși, în fapt, mai mult ieșirea produselor de pe piața statului membru de export decât comercializarea produselor pe piața națională a statului membru respectiv.

44 Prin urmare, trebuie să se constate că o interdicție precum cea în cauză în acțiunea principală, impusă furnizorului într-o vânzare la distanță, de a solicita un avans sau orice plată înainte de expirarea termenului de retractare constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la export. Același lucru este adevărat în ceea ce privește interdicția impusă furnizorului de a solicita consumatorilor numărul cardului lor de plată, chiar dacă acesta se angajează să nu îl utilizeze înainte de expirarea termenului respectiv pentru încasarea plății.

Cu privire la eventuala justificare a măsurii cu efect echivalent

45 O măsură națională contrară articolului 29 CE poate fi justificată de unul dintre motivele enunțate la articolul 30 CE, precum și prin cerințe imperative de interes general, cu condiția ca măsura respectivă să fie proporțională cu scopul legitim urmărit.

46 În această privință, trebuie să se constate că niciunul dintre motivele menționate la articolul 30 CE nu este relevant în contextul acțiunii principale.

47 Trebuie totuși să se adauge că, potrivit unei jurisprudențe constante, protecția consumatorilor poate constitui un obiectiv legitim de interes general de natură să justifice o restrângere a liberei circulații a mărfurilor (a se vedea Hotărârea din 20 februarie 1979, Rewe-Zentral, 120/78, Rec., p. 649, punctul 8, și Hotărârea din 23 februarie 2006, A-Punkt Schmuckhandel, C-441/04, Rec., p. I-2093, punctul 27).

48 În acțiunea principală, nu se contestă că dispoziția în cauză a fost adoptată cu scopul de a asigura protecția consumatorilor și, în special, exercitarea eficace a dreptului de retractare care le este garantat acestora prin articolul 6 din Directiva 97/7.

49 Într-adevăr, în temeiul posibilității recunoscute statelor membre la articolul 14 din Directiva 97/7 de a adopta, în domeniul pe care aceasta îl reglementează, dispoziții mai stricte, Regatul Belgiei a ales să protejeze mai mult consumatorul, interzicând furnizorilor nu numai să impună o penalitate pentru exercitarea dreptului de retractare, ci și să solicite un avans sau orice plată înainte de expirarea termenului de retractare. Dispoziția în cauză în acțiunea principală urmărește să întărească astfel libertatea consumatorului de a pune capăt relațiilor contractuale, fără a trebui să se preocupe de rambursarea sumelor pe care le-a plătit în avans.

50 Rămâne să se stabilească dacă această dispoziție, precum și interpretarea care îi este dată de autoritățile naționale sunt proporționale cu obiectivul urmărit.

51 În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, pentru ca o reglementare națională să fie conformă cu principiul proporționalității, trebuie să se verifice nu numai dacă mijloacele pe care aceasta le pune în aplicare sunt de natură să asigure realizarea obiectivelor urmărite, ci și dacă acestea nu depășesc ceea ce este necesar pentru a atinge aceste obiective (a se vedea Hotărârea din 14 septembrie 2006, Alfa Vita Vassilopoulos și Carrefour-Marinopoulos, C-158/04 și C-159/04, Rec., p. I-8135, punctul 22).

52 Interdicția de a solicita un avans sau orice plată înainte de expirarea termenului de retractare, precum și interdicția de a solicita cumpărătorilor să indice numărul cardului

lor de plată sunt adecvate pentru a asigura o protecție ridicată a consumatorilor în cadrul vânzărilor la distanță, în special în ceea ce privește exercitarea dreptului lor la retractare.

53 Trebuie totuși să se examineze dacă măsura națională în cauză în acțiunea principală nu depășește ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivul propus și, în special, dacă ar putea fi identificate măsuri la fel de eficace pentru protecția consumatorilor, dar care au un efect mai puțin restrictiv asupra comerțului intracomunitar.

54 Într-adevăr, trebuie să se amintească faptul că una dintre particularitățile contractelor de vânzare la distanță este decalajul existent deseori dintre executarea obligațiilor contractuale ale fiecărei părți. Astfel, este posibil ca un consumator să fie determinat să plătească marfa înainte ca aceasta să îi parvină sau, dimpotrivă, ca furnizorul să fie determinat să livreze marfa fără să fi primit prețul. Or, acest decalaj expune părțile contractante unui risc specific de neexecutare.

55 Revine statelor membre sarcina de a determina, cu respectarea dreptului comunitar, pe de o parte, modul în care acest risc de neexecutare trebuie să fie repartizat între furnizor și consumator și, pe de altă parte, mijloacele puse la dispoziția părților contractante pentru a preveni acest risc.

56 Chiar dacă interdicția de a solicita o plată în termenul de retractare mărește incertitudinea furnizorilor în ceea ce privește plata prețului mărfurilor livrate, această interdicție este necesară pentru a asigura nivelul de protecție prevăzut de dispoziția în cauză în acțiunea principală. Astfel, consumatorul care a plătit un avans furnizorului va fi mai puțin dispus să își exercite dreptul de retractare, chiar dacă produsele livrate nu îndeplinesc în întregime cerințele sale.

57 În ceea ce privește, mai precis, interdicția impusă furnizorului de a solicita numărul cardului de plată al consumatorului, trebuie arătat că această interdicție este indisociabilă de interdicția enunțată la articolul 80 alineatul 3 din Legea privind protecția consumatorilor.

58 Într-adevăr, pe de o parte, această interdicție rezultă din punerea în aplicare de către autoritățile belgiene competente a interdicției enunțate de dispoziția în cauză în acțiunea principală și, pe de altă parte, aceasta urmărește același obiectiv, și anume exercitarea efectivă a dreptului de retractare.

59 La fel ca interdicția enunțată de dispoziția în cauză în acțiunea principală, interdicția impusă furnizorului de a solicita numărul cardului de plată al consumatorului este de natură să asigure realizarea obiectivului pe care îl urmărește, astfel cum rezultă de la punctul 52 din prezenta hotărâre.

60 Totuși, astfel cum rezultă de la punctul 85 din concluziile avocatului general, interdicția impusă furnizorului de a solicita numărul cardului de plată al consumatorului nu prezintă o utilitate decât pentru a îndepărta riscul ca furnizorul să procedeze la încasarea prețului înainte de expirarea termenului de retractare.

61 Or, dacă acest risc se realizează, comportamentul furnizorului încalcă, în sine, interdicția enunțată de dispoziția în cauză în acțiunea principală, care trebuie să fie considerată o măsură adecvată și proporțională pentru atingerea obiectivului pe care îl urmărește, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 54-57 din prezenta hotărâre.

62 Așadar, trebuie să se constate că interdicția impusă furnizorului de a solicita numărul cardului de plată al consumatorului depășește ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivul urmărit.

63 În consecință, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată de instanța de trimitere că articolul 29 CE nu se opune unei reglementări naționale care interzice furnizorului, în cadrul unei vânzări la distanță transfrontaliere, să solicite un avans sau orice plată din partea consumatorului înainte de expirarea termenului de retractare, dar că acest articol se opune ca, în temeiul acestei reglementări, să fie interzisă, înainte de expirarea termenului menționat, solicitarea numărului cardului de plată al consumatorului.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

64 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

**Articolul 29 CE nu se opune unei reglementări naționale care interzice furnizorului, în cadrul unei vânzări la distanță transfrontaliere, să solicite un avans sau orice plată din partea consumatorului înainte de expirarea termenului de retractare, dar acest articol se opune ca, în temeiul acestei reglementări, să fie interzisă, înainte de expirarea termenului menționat, solicitarea numărului cardului de plată al consumatorului.**

Semnături